

DE NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DE WET VAN DEN 11 APRIL 1846. —
Prijzen: Voor de Stad 1/2 Rijn. —
Voor de Provincie 1 Rijn. —
Voor de Provincie 1 Rijn. —
Voor de Provincie 1 Rijn. —

DE WET VAN DEN 11 APRIL 1846. —
Prijzen: Voor de Stad 1/2 Rijn. —
Voor de Provincie 1 Rijn. —
Voor de Provincie 1 Rijn. —
Voor de Provincie 1 Rijn. —

ADVERTENTIËN:
15 cents de regel.
Behalve 35 cents zegel.

Uitloofte van het invallend Paascheest zal de Courant van Dingsdag niet verschijnen.

DE ONWETTIGHEID, DE ONBEVOEGDHEID EN DE ONOPZIGTIGHEID VAN DE HANDELIINGEN DES Gouverneurs-Generaal NEDERLANDSCH INDIË TEN OPZICTE VAN Mgr. GROOFF EN ZIJNE ASSISTENTEN.

Tot heden hebben wij de verschillende stukken medegedeeld, welke betrekking hebben op de zoo onverwachte als verbazende handelwijs van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië tegen den Apostolischen Vicaris, aldaar en zijne assistenten. Bij de eerste mededeeling dezer zaak in ons nummer van 31 maart II., hebben wij tevens aandacht gegeven aan de gewaarwordingen, welke ons bemeesterden toen wij, langs buitenposten weg, de Javasche Courant van 21 Januarij dezes jaars, ontvingen en daarin het decreet van verbanning, het ongemelden Gouverneur-Generaal van den Apostolischen Vicaris en de zijnen uitgevaardigd. Wij hebben toen niet gedraald onze stem te verheffen en ons te verkondigen wat wij meenden waarheid te zijn; wij deden wat in ons vermogen was, om hietoe door de op ons genomen taak verplicht staande, om de Regering voor verrassing te behoeden; de noodlottige omstandigheden, die gewis in deze omstandigheid haar van vele zonden zullen gezuiveren, te verhoeden en haar de overtuiging te geven, dat wij ons oog niet hebben laten afwenden van de waarheid, indien de heere Grooff en zijne assistenten niet aan hetzelfde hechten mogt. Het is ons wel, dat de door ons aangehaalde stukken, voornamelijk getrokken uit de leer en de regten der Kerk, welke bedienaren de zaak betreft, en uit de stellige waarheid dat de Kerk die leer en regten zal handhaven, zoo als zij altijd tot heden gedaan heeft, ons menig maal woord zou barokken en een aantal onbegrijpelijkheden tegen ons zou doen losbreken. Maar wij raakten daar juist de punten aan, welke men in de catholieke Kerk, in de laatste dagen, het hevigst bestrijdt, welke men te verhoeden zou, omdat zij steeds het standpunt in den weg staan, waaraan met eenen vasten, wonderbaardere volharding arbeidt, als om te bewijzen alle pogingen vruchteloos zijn geweest en ter schande en schande der ontwerpers van dat plan zijn uitgevallen. Maar de kracht der waarheid en de rechtvaardige zucht tot bevordering van het belang der Regering niet minder dan der Kerk en der Godsdienst, deden ons onbevreesd spreken, zonder de schichten vreezen, welke ons reeds tegen ons uitgevorpen zagen. Het is er echter ver al dat wij de bedoeling gehad hebben, om reeds de Regering verantwoordelijk te stellen voor deze

handelwijs van de Gouverneur-Generaal. Het is waar, dat men haar ten laatste konnen leggen het bij voortdurend laten bestaan en niet bepaling als die, welke vervat is in de tweede alinea van art. 24 van het reglement op het beleid der Regering in Nederlandsch Indië, waarbij aan den Gouverneur-Generaal eene magt wordt toegekend, welke geheel niet meer tot onze zeden noch tot onzen tijd behoort en waarvan het schroomlijkst misbruik gemaakt kan worden. Tweemaal in korten tijd heeft de Regering dit ondervonden; hopen wij, dat dit haar eindelijk zal doen begripen, dat het meer dan tijd wordt, aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië eene magt te ontnemen, welke in de beschaafde landen geen enkel en in de onbeschaafde streken slechts eenige voorbeelden telt. De door ons medegedeelde stukken in ons nummer van den 4 dezer, bewijzen integendeel, dat de Regering geheel andere gedachten, gedachten van rechtvaardigheid, verdraagzaamheid en hulpvaardigheid in het behouden der catholijken belangen in Nederlandsch Indië, koesterde; en nadere bij ons ingekomen berichten verzekeren ons, dat aan den Gouverneur-Generaal instructien zijn uitgevaardigd, geheel in strijd met het door hem gehouden gedrag; doch dat de Gouverneur-Generaal, — of bedwelmd door de uitgestrektheid der hem toegekende magt en in zijne blinde eerbijding zijnen naam willende hechten aan eenen maatregel, die door de gansche wereld weerklink zou vinden, zonder zich aan wettigheid of bevoegdheid te storen, of zonder in te zien hoe gevaarlijk zijne handelwijze voor de rust der hem aanbetrouwe kolonie was; of wel aangehits door eigen en vreemde hartstogten, die in hunnen overmoed den ondergang der Kerk gezworen, denzelven in hunne blinde verwantenheid voorzegd hebben, en thans geene middelen onbeproefd laten om dat doel te bereiken, — van de verbanning van Mgr. Grooff het *fait accompli* heeft gemaakt, alvorens hem die instructien konden geworden. Ofschoon wij dus alle reden hebben te hopen, dat de Regering zal getrouw blijven aan den door haar ingeslagen weg en dus aan den Apostolischen Vicaris het regt zal doen wederbaren dat hem toekomt, weten wij evenwel maar al te goed, dat nu door de noodlottige voorbarenheid van den Gouverneur-Generaal de zaak in eene betreurenswaardige iawikkeling gekomen is, het niet aan pogingen, kunstgrepen en kuiper en ontbreekt, om de Regering te lokken op den door den Gouverneur-Generaal ingeslagen weg en door de vorige besluiten te herroepen, aan dezen en aan de partij welke hij diende gewonnen spel te geven. Dit noopt, ja dit verplicht ons het gedrag van den heer Rochussen nader te beoordeelen; en te betoogen, wat wij aan het hoofd dezes nederschre-

ven, dat dit gedrag onwettig, onbevoegd en onopzettelijk is. Onwettig is dit gedrag, zeggen wij. Inderdaad, waarop steunt het decreet van uitbanning. Voor eerst: op art. 1 van het reglement op het beleid der Regering in Nederlandsch Indië, waarin gezegd wordt, dat in Nederlandsch Indië het hoogste gezag wordt uitgeoefend van wege en in naam des Konings door den Gouverneur-Generaal of dengene, welke hem op den voet van dit reglement, tijdelijk mogt vervangen. Niemand ontkent dat het oppergezag in Nederlandsch Indië door den Gouverneur-Generaal wordt uitgeoefend. Maar indien dat gezag wordt uitgeoefend van wege en in naam des Konings, dan volgt daaruit, dat de magt van den Gouverneur-Generaal wel aan die des Konings ondergeschikt maar niet boven dezelve verheven is. De Gouverneur-Generaal kon dus nooit de magt hebben om Mgr. Grooff, die als Apostolischen-Vicaris voor Nederlandsch Indië en als pastoor van Batavia erkend was, blijkens de in ons nummer van 3 april medegedeelde stukken, in de uitoefening zijner functien te schorsen, veel minder te verbannen. Men lette wel dat wij niet beweren, dat Mgr. Grooff als burger van den Gouverneur-Generaal onafhankelijk was; dit beweren ware even ingerijmd als dwaas; doch wij behoeven dit slechts aan te stippen, zonder er verder over uitte wijden, aangezien het van den Gouverneur-Generaal zelven uitgegaan stuk geen enkel woord van burgerlijke handelingen voorkomt. Ten tweede: wordt aangehaald het tweede lid van genoemd artikel 1: „Een ieder die zich aldaar (in Nederlandsch Indië) bevindt, van wat staat of rang hij zij, moet den Gouverneur-Generaal erkennen als des Konings vertegenwoordiger en denzelven als zoodanig eerbiedigen en gehoorzamen.” Te beweren dat de Gouverneur-Generaal uit deze bepaling van het reglement het regt zou ontleenen, om aan Mgr. Grooff de wet voor te schrijven in de uitoefening zijner geestelijke bediening, en dat, naar die bepaling, Mgr. Grooff verplicht zou zijn geweest in de uitoefening zijner geestelijke bediening aan de bevelen van den Gouverneur-Generaal te gehoorzamen, is naar ons inzien het *non plus ultra* van dwaasheid. Waar zou het beginnend indien dit beginsel aangenomen wordt? maals, de rang en de staat van Mgr. Grooff maakten hem niet vrij van de burgerlijke gehoorzaamheid aan den vertegenwoordiger des Konings; maar die woorden van rang en staat toe te passen op de geestelijke bediening, welke hij er bekleedde, is eene flagrantte verkrachting der wet. De magt en bevoegdheid, welke Mgr. Grooff als Apostolisch-Vicaris bezit, zijn niet verleend door een gezag, dat niet het gezag des Konings is; het koninklijk gezag is in zee

ver tusschen beide getreden, om de van Mgr. Grooff reeds verleende magt en bevoegdheid in hem te erkennen en hem door de Koninklijke bekrachtiging de vrije en rustige uitoefening dier magt en bevoegdheid te verzekeren, voor hem, als het ware, onder de Koninklijke bescherming te plaatsen, maar niet om die magt en bevoegdheid aan den wilskeur en de luimen van eenen Gouverneur-Generaal prijs te geven. Heeft nu de Gouverneur-Generaal geen regt, om van den Apostolischen Vicaris gehoorzaamheid te vorderen aan bevelen, welke uitsluitend deszels geestelijke magt en bevoegdheid raken, en beroept hij zich op een artikel der wet, of reglement, om die gehoorzaamheid te vorderen of de weigering derzelve te straffen, begaat hij eene onwettigheid. Dit is klaar als de dag.

Ten derde beroept zich de Gouverneur-Generaal op het tweede alinea van art. 24 van hetzelfde reglement, luidende: "De Gouverneur-Generaal heeft almede de magt, om ingezetenen, wier verblijf in Nederlandsch Indie door hem gevaarlijk geoordeeld wordt, van daar te verwijderen."

Zonder te willen gedwongen hoe rechtstreeks deze bepaling in strijd is met alle denkbeelden van bezenuitheid en over het onbegrijpelijke, dat zulk eene bepaling in het reglement op het beleid der Regering in Nederlandsch Indie is kunnen opgenomen en daarin tot heden behouden worden; zal men toch wel voor het allerminst willen toegeven, dat, zoo men niet aan die bepaling eenen graad van barbaarsheid en tevens van dwaasheid en van gevaarlijke strekking voor het moederland zelf hechten wil, er bij, zoo het niet uitgedrukt is, althans moet verondersteld worden, dat het gevaarlijke van het verblijf eener ingezetenen door handelingen moet gebleken zijn, alvorens dat verblijf als gevaarlijk kan geoordeeld worden en de Gouverneur-Generaal gebruik mag maken van de buitensporige magt hem in dit artikel toegekend. Welke zijn nu de handelingen, die het verblijf van Mgr. Grooff en de zijnen in Nederlandsch Indie als gevaarlijk konden doen beschouwen? Door de verplichting op hem als Apostolisch Vicaris berustend, door den op hem rustenden pligt van de leer, de regten en de tucht der Kerk, hem, in deze afgelegene streken door den plaatsbekleeder van den Stichter dier Kerk aanvertrouwd, ongeschonden te handhaven, zag Z. Hoogw. zich zeker zijns ondanks, genoodzaakt een drietal wederspannige priesters, die, wat het geestelijke betref, onder zijn onmiddellijk wettig gezag stonden, te suspenderen; en door den nood en wederom door zijnen pligt als Opperherder der aan hem toevertrouwde kuddes gedrongen, heeft hij andere gehoorzame priesters, die hem naar zijne zending gevolgd waren, aangesteld, als pastoors of geestelijken, zoo als zij door het gouvernement erkend zijn. neen, dan zoude men Z. Hoogw. nog eenigzins kunnen beschuldigen van op eene onwettige wijze een *imperium in imperio* te hebben willen stichten; wij de erkenning van de geestelijken voor Nederlandsch Indie door den Koning een door de Kerk aangenomen feit is; maar hij heeft, wij gebruiken hier de woorden van den Gouverneur-Generaal zelf, die gehoorzame priesters, namelijk de heeren B. Kerstens en A. Heutvels, na de suspensie der door het gouvernement erkende geestelijken, niet pastoors of geestelijken bij kerkelijke magt belast en gezag dat de heer Escherich nu interim de functien van onderpastoor te Batavia waartoe waarden. Wij vragen het kon Mgr. Grooff zich nauwer beperken binnen de grenzen der geestelijke magt, die magt welke hij van den Koning maar van de Kerk ontfangen had; en welke dus geen Gouverneur-

Generaal of vertegenwoordiger des Konings het regt had te snuiken? Kon Mgr. Grooff op eene meer openhartige wijze de regten der Kroon ongeschonden laten? Zijn pligt gebiedt hem wederspannige geestelijken te suspenderen; zijn regt geeft hem daartoe de bevoegdheid; zijn pligt gebiedt hem tevens in de geestelike hulp zijner onderhoorige te voorzien. Hiertoe heeft zich eene gelegenheden aan in de geestelijken, die hem gevolgd waren; aan dezen draagt hij de kerkelijke jurisdictie en het *ad interim*, waarpinnen de functien van onderpastoor, en wel gratis, op; ook hertoe had hij regt, krachtens de magt, waartoe hij door de Kerk verheven is; maar hij raakt niet aan de regten der Kroon. Hij benoemt geen pastoors noch onderpastoor; hij belast slechts wettige geestelijken met de herderlijke bediening. Wil de Kroon die geestelijken niet erkennen en andere bevoegd erkende geestelijken zenden, verondersteld dat de Kroon haar vertrouwen in Mgr. Grooff liet varen, welnu, er is geen twijfel aan, naar ons inzien, of Mgr. Grooff zal aan dit verlangen der Kroon voldoen.

En wat hebben de geestelijken die Mgr. Grooff vergezeld hadden, gedaan? Wij gebruiken weder de eigene woorden van den Gouverneur-Generaal. "De Eerw. heer (de persoon van, zegt Z. Exe. kieschheidshalve tot driemaal toe) A. Heutvels heeft zich te Samarang gedragen (N. B.) als waarnemenden pastoor; de Eerw. heer B. Kerstens heeft te Soerabaja de functien van pastoor uitgeoefend en de Eerw. heeren J. Du Escherich en J. van den Brand hebben steeds openbaar bedienst in de Roomsche Katholieke Kerk te Batavia waartoe. Eindelijk zijn de bovengemelde heeren bevonden om in het openbaar de bevelen van Mgr. Grooff, den Apostolischen Vicaris, hun wettig opperhoofd in het geestelijke, op te volgen."

Nu vragen wij het elken onbevooroordeelde: Is in al die handelingen iets gelegen, wat Mgr. Grooff en zijne assistenten als gevaarlijk mogt doen beschouwen? Wij vragen nog: indien men hen, wier verblijf in Nederlandsch Indie gevaarlijk was, moest verwijderen, of men dan niet diegenen had behooren te verwijderen, die zich in openlijken opstand gedroegen tegen hunne wettige overheid? Doch hier over nader, wanneer wij het onstaatkundige van de handeling van den Gouverneur-Generaal zullen onderzoeken.

Uit het bovenstaande blijkt dus genoegzaam dat de Gouverneur-Generaal, door op eene onregelmattige wijze gebruik te maken van de magt hem door het tweede alinea van art. 24 van het reglement op het beleid der Regering in Nederlandsch Indie, hoezeer hij ook tracht door eene opeenstapeling van magtspreuken, en door de meest onlogische redeneringen, (die het onderwerp van een nader opzettelijk onderzoek zullen uitmaken) die handeling te wettigen, misbruik van magt gepleegd heeft, en de handeling uit dat misbruik voortkomende is eene onwettigheid.

Eindelijk ten vierde wordt aangehaald art. 82 van datzelfde reglement, luidende:

De uitoefening van godsdienst door de onderscheidene gezindten geniet in Nederlandsch Indie de bescherming des bestuurs voor zoo ver die uitoefening voor de openbare rust niet gevaarlijk is.

De meeste argumenten, op het derde punt aangehaald zijn ook hier van toepassing. En hier rust weder de vraag, welke uitoefening van godsdienst gevaarlijk is, die van wettig door hun kerkelijk Opperhoofd aangestelde bedienaren (wij bezigen hier het woord bedienaren, omdat dit argument op alle gezindten van toe-

passing is) onder het bezigt en de bescherming hunner wettige overheid, of wel die van eenen wederspannigen bedienaar, eene wederspannige gemeente bedienende? De uitoefening er godsdienst, zoo als die door Mgr. Grooff en zijne assistenten uitgevoerd werd, was niet gevaarlijk voor de openbare rust; de Gouverneur-Generaal heeft hun eene uitsluitende dikwijls genoemde reglement gewaarborgde bescherming geweigerd, de Gouverneur-Generaal heeft dus eene onwettige daad gepleegd.

Den Gouverneur-Generaal met zijne eigene wapens bestrijdende hebben wij getracht te bewijzen, dat het ongehoord besluit van dien vertegenwoordiger des Konings in Nederlandsch Indie, waarbij Mgr. Grooff in zijne, hem door de Kerk verleende en door den Koning bekrachtigde, waardigheden, geschonst wordt en hij en zijne assistenten uit Nederlandsch Indie verbannen zijn, eene onwettige daad is, en dit is eene eerste reden. Maarom wij van de regtvaardigheid van het geëmbiedigd Hoofd van den Staat en zijne Regering herstelling van op eene onwettige wijze gekrenkte regten hopen. Er blijft ons nog over te bewijzen de onbevoegdheid tot het onstaatkundige van de handeling des Gouverneurs-Generaal. Hieraan zullen wij in een volgend nummer voldoen.

ZWITSERLAND.

De laatste vergadering van de Zwitsersche Staten, welke te Bern en hare middelen van verdigding voor te bereiden tegen de aanvallen welke zij van de vreesprijden te duchten heeft, nu derzelve voorlaaste aanvoerders, naar allen schijn in Bern tot de hoogste waardigheden opgeklimd, in het aantsaand jaar het meer derend gemiddelde politieke omstandigheden in handen zullen hebben. De driedubbele Landraad, het hoogste gezag van het canton Zug, heeft dezer dagen met eene meerderheid van 105 stemmen tegen 5 het geheel der raadslidgen van de conferentie van Lucerne aangehouden. Van welke conferentie het kanton Unterwald in eene enkele inspectie van land en opperhoofden, welke er in de beste houding van alle nodige wapenen, voor dien verschenen is. Het gouvernement heeft gezorgd voor eenen voorraad van amunition en geschiet en al de andere cantons, die met Lucerne verbonden zijn, hebben dezelfde houding aangenomen en volhardden in dezelfde bij.

Volgens dezer dagen uit Stans ontvanger berichten, heeft de Paus te midden van een onafhankelijke bisschoppeliken zetel van St. Gall benoemd den eerw. heer van Mirer, die de functien van apostolisch administrator van het bisdom vervulde. Deze heus heeft bij de catholieke geestelijkheid een beveling van het kanton veel vreesge veroorzaakt, naast is het ausholke Zwitsersland in vijf bisdommen verdeeld; als: Sion, Lausanne en Genes, Basel, Solothurn, Zurich en St. Gall.

Duitschland.

De voorlaatste vergadering van de Staten van de Regering, welke te Bern en hare middelen van verdigding voor te bereiden tegen de aanvallen welke zij van de vreesprijden te duchten heeft, nu derzelve voorlaaste aanvoerders, naar allen schijn in Bern tot de hoogste waardigheden opgeklimd, in het aantsaand jaar het meer derend gemiddelde politieke omstandigheden in handen zullen hebben. De driedubbele Landraad, het hoogste gezag van het canton Zug, heeft dezer dagen met eene meerderheid van 105 stemmen tegen 5 het geheel der raadslidgen van de conferentie van Lucerne aangehouden. Van welke conferentie het kanton Unterwald in eene enkele inspectie van land en opperhoofden, welke er in de beste houding van alle nodige wapenen, voor dien verschenen is. Het gouvernement heeft gezorgd voor eenen voorraad van amunition en geschiet en al de andere cantons, die met Lucerne verbonden zijn, hebben dezelfde houding aangenomen en volhardden in dezelfde bij.

